

Na loslaten quotering groeit de Europese melkplas nauwelijks

Melkprijs in EU tot 2018 onder de dertig cent

Regelmatig publiceren internationale instanties als de FAO en de OECD voorspellingen over de agrarische markten. Voor de Europese melkveehouderij verwachten ze een dalend aandeel op de wereldmarkt, ondanks de afschaffing van de quotering. De prijzen voor basiszuivelproducten stijgen, maar de melkprijs in Europa blijft achter.

tekst **Cees van Bruchem**

De OECD (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) en de FAO (Voedsel- en Landbouworganisatie) publiceren regelmatig gezamenlijk voorspellingen over ontwikkelingen op de agrarische markten. Een paar maanden geleden verscheen een vooruitblik tot 2018, de 'Agricultural Outlook 2009-2018'.

Wereldwijd meer melk

OECD en FAO verwachten dat de melkproductie in de wereld in 2018 bijna 28 procent hoger is dan gemiddeld in de periode 2004 tot 2006 (tabel 1). De sterkste groei (5 procent per jaar) wordt verwacht voor China; daar zal de melkproductie in 2018 ruim 80 procent hoger zijn dan in 2005. Ook voor India is een forse toename voorzien. In de Europese Unie zal de melkproductie – ondanks de verruiming en later afschaffing van de melkquotering – nauwelijks toenemen. Het verdwijnen van de quota leidt in 2015 tot een groei van de melkplas met 0,8 procent, daarna blijft de toename beperkt tot enkele tienden procenten per jaar. Als de genoemde tendensen doorzetten, zal India rond 2020 de EU verdringen als grootste zuivelproducent. In de VS groeit de melkproductie volgens de voorspellingen sterker dan in de EU, maar wel minder dan het mondiale gemiddelde. Voor Brazilië – en voor andere landen in Zuid-Amerika, zo-

als Argentinië en Uruguay – wordt een meer dan gemiddelde groei verwacht, zodat hun aandeel in de wereldmelkproductie iets toeneemt. Ook voor Nieuw-Zeeland voorzien OECD en FAO een bovengemiddelde groei. Dat strookt niet met de gedachte dat de melkproductie daar niet veel meer kan toenemen.

In 2018 wordt een groter deel van de wereldmelkplas verwerkt tot boter, ongeveer 45 procent meer dan in 2005. Ook de productie van vollemelkpoeder neemt meer dan evenredig toe, maar die van mageremelkpoeder blijft achter (+16 procent). De mondiale kaasproductie zal in 2018 circa 27 procent hoger zijn dan rond 2005 en loopt dus ongeveer gelijk op met de melkproductie.

Zuivelexport EU omlaag

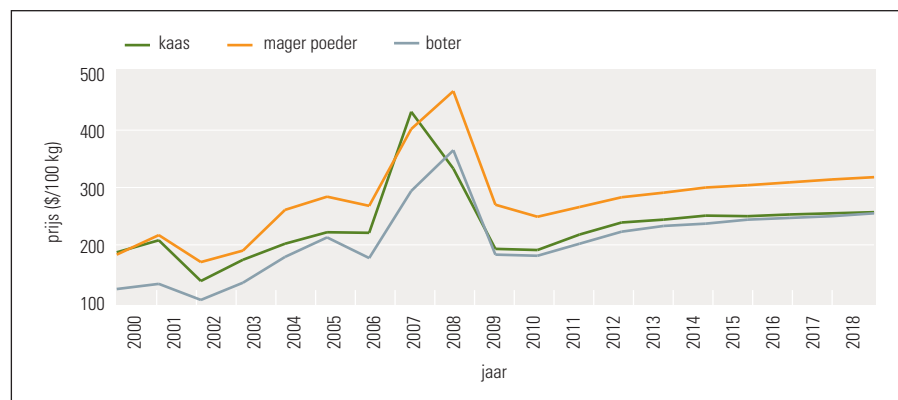
De geschetste ontwikkelingen in de productie zijn terug te vinden in de ver-

wachtingen voor import en export. De wereldhandel van zowel kaas als vollemelkpoeder is in 2018 ruim 40 procent groter dan rond 2005 en die van mageremelkpoeder ongeveer 25 procent. Daar staat tegenover dat de handel in boter afneemt. Omgerekend naar melk is de wereldzuivelhandel in 2018 zo'n 15 tot 20 procent groter dan rond 2005. Dat komt overeen met een jaarlijkse groei van circa 1,5 procent. De groeipercentages van 2,5 à 3 die eerder zijn genoemd, komen dus niet terug in deze voorspelling.

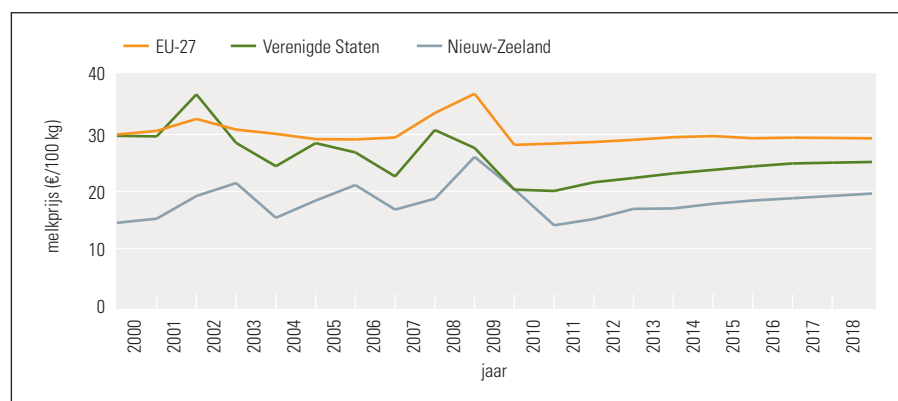
De groei van de handel blijft iets achter bij die van de productie. Dat wijst erop dat de zuivelproductie in importerende landen gemiddeld genomen wat sneller groeit dan in exporterende landen. Dat komt vooral door de stagnatie van de

Tabel 1 – Verwachte ontwikkeling melkproductie (mln. ton) 2005-2018 (bron: berekend uit OECD/FAO, Agricultural Outlook 2009-2018)

	gem. productie 2004-2006	aandeel (%) 2004-2006	productie 2018	aandeel (%) 2018	groei % per jaar
wereld	638	100,0	814	100,0	1,9
OECD-landen	298	46,7	329	40,4	0,8
niet-OECD-landen	340	53,3	485	59,6	2,8
EU-27	148	23,2	152	18,7	0,2
VS	80	12,5	95	11,7	1,3
Nieuw-Zeeland	14	2,2	19	2,3	2,2
China	30	4,8	56	6,9	5,0
India	96	15,0	144	17,8	3,2
Brazilië	25	3,9	33	4,0	2,2

Figuur 1 – Voorspelling wereldmarktprijzen 2000-2018 (\$/100 kg)
(bron: berekend uit OECD/FAO, Agricultural Outlook 2009-2018)

Figuur 2 – Melkprijs in EU, VS en Nieuw-Zeeland
(bron: berekend uit OECD/FAO, Agricultural Outlook 2009-2018)

Ir. C. van Bruchem is senior-wetenschappelijk medewerker van het Landbouw-Economisch Instituut (LEI), onderdeel van Wageningen UR. Hij schreef dit artikel op persoonlijke titel

Naar de andere Aziatische reus, India, valt evenmin veel zuivel te exporteren. Rond 2005 was India een nettozuivelexporteur en volgens de voorspelling zal dit land in 2018 alleen 7000 ton boter importeren.

Wereldmarktprijzen omhoog

De voorspellingen wijzen erop dat de hoge zuivelprijzen van 2007 en 2008 voorlopig niet terugkomen (figuur 1). Wel stijgen de wereldmarktprijzen van boter, kaas en mager poeder vanaf 2009 geleidelijk. De prijzen blijven ook duidelijk hoger dan in de eerste jaren van deze eeuw. Het gaat hier om nominale prijzen; als men rekening houdt met de inflatie is het verschil kleiner. Bij een lagere economische groei, komen de zuivelprijzen in 2018 gemiddeld een procent of tien lager uit dan in de basisvoorspelling. De voor 2018 voorspelde prijzen zijn 10 tot 15 procent lager dan de prijzen die een jaar geleden voor 2017 werden verwacht.

Ondanks de redelijke prijsvorming op de wereldmarkt zijn de verwachtingen voor de melkprijs in de EU niet hooggespannen. In 2018 zou de melkprijs gemiddeld op 29,32 eurocent per kilo liggen. Dat is ongeveer evenveel als rond 2005 en slechts een paar procent hoger dan de in 2009 verwachte gemiddelde prijs (figuur 2). Gezien de 20 procent inflatie tot 2018 betekent dit een duidelijke reële daling van de melkprijs in de EU. Voor de VS en vooral Nieuw-Zeeland zien de voorspellingen er op dit punt heel wat beter uit. |

voer van weipoeder stijgt van zo'n 85.000 ton naar een kleine 380.000 ton. De afschaffing van de melkquotering leidt dus niet tot een groter aandeel van de EU op de wereldmarkt.

Nieuw-Zeeland lijkt de grote winnaar: de Nieuw-Zeelandse export van boter neemt tot 2018 met ongeveer 140.000 ton (40 procent) toe, die van kaas met 190.000 ton (bijna 70 procent), van mageremelkpoeder met ruim 100.000 ton (ruim 35 procent) en van vollemelkpoeder met 280.000 ton (ruim 45 procent). Ook voor de VS en voor Argentinië wordt een relatief sterke exportgroei verwacht.

Chinese productie stijgt

Er heersen vaak hoge verwachtingen van de groei van zuivelexport naar vooral China. De toekomstschets van OECD en FAO ondersteunt die verwachtingen niet. Weliswaar groeit de Chinese zuivelconsumptie vrij sterk, maar hetzelfde geldt voor de productie. De Chinese (bruto) invoer van boter stijgt tussen 2005 en 2018 met ongeveer 7000 ton, die van kaas met 13.000 ton en de invoer van mageremelkpoeder met zo'n 20.000 ton. Die hoeveelheden staan in schril contrast met de groei van export vanuit Nieuw-Zeeland. Alleen de Chinese import van weipoeder zou fors toenemen.

melkproductie in de EU. Die wijst erop dat de rentabiliteit van de Europese melkveehouderij onder druk staat.

Doordat de zuivelconsumptie in de EU toeneemt, zal de (netto) uitvoer teruglopen. De EU-export van vollemelkpoeder en kaas daalt naar verwachting van respectievelijk 480.000 ton en 470.000 ton, in 2005, naar voor beide zo'n 430.000 ton in 2018. Voor boter zou de EU in 2018 zelfs netto-importeur zijn. Weliswaar gaat het daarbij slechts om ongeveer 3000 ton, het is toch opmerkelijk. Er is één gunstige uitzondering: de uit-

Conclusies

- EU-aandeel in wereldmelkproductie en zuivelexport volgens voorspellingen verder omlaag.
- De vooruitzichten voor de zuivelprijzen op de wereldmarkt zijn vrij gunstig.
- De perspectieven van rentabiliteit melkveehouderij in EU zijn niet rooskleurig.